

Lidija Arizankovskaⁱ, Maja Đukanovićⁱⁱ, Barbara Hanušⁱⁱⁱ,
Klemen Lah^{iv}, Željko Marković^v, Mojca Nidorfer^{vi}, Pavel
Ocepek^{vii}, Anita Peti Stantić^{viii}

Slovenistike v južnoslovanskem prostoru

V prispevku bodo predstavljene slovenistike, ki delujejo na univerzah v Hrvaški, Bosni in Hercegovini, Srbiji in Severni Makedoniji, skupaj osem, njihov položaj pa bomo primerjali tudi s stanjem v 80. letih, kot ga je v jubilejni številki *Jezika in slovstva* opisal Ivan Cesar (1985). Avtorji prispevka so učitelji, profesorji in lektorji na slovenistikah, ki v svojih besedilih 40 let kasneje prav tako izpostavljajo pomembno vlogo univerzitetnih slovenistik pri poglobljanju znanja slovenskega jezika in kulture, raziskovanju ter krepitvi medkulturnih, akademskih in družbenih vezi na univerzah in v državah, kjer delajo. Študijske smeri slovenščine, številne diplomske, magistrske naloge in doktorske disertacije, prevodi del slovenske književnosti, skupne znanstvene konference in kulturni projekti, zborniki, monografije ter drugi prispevki pričajo o veliko opravljenega dela od 80. let naprej, hkrati pa tudi o neizmernem potencialu za sodelovanje v prihodnje.

Ključne besede: južnoslovanski prostor, slovenistika, univerza, slovenščina

- ⁱ Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“; lidija.arizankovska@ff.ukim.edu.mk; <https://orcid.org/0000-0002-3234-9210>
- ⁱⁱ Универзитет у Београду, Филолошки факултет; maja.djukanovic@fil.bg.ac.rs; <https://orcid.org/0000-0001-7844-0151>
- ⁱⁱⁱ Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta; barbara.hanus@ff.uni-lj.si
- ^{iv} Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta; klemen.lah@ff.uni-lj.si
- ^v Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет; zemar@uns.ac.rs; <https://orcid.org/0000-0002-1455-7446>
- ^{vi} Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta; mojca.nidorfer@ff.uni-lj.si; <https://orcid.org/0009-0000-4842-6156>
- ^{vii} Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta; pavel.ocepek@ff.uni-lj.si
- ^{viii} Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet; anita.peti-stantic@ffzg.unizg.hr; <https://orcid.org/0000-0001-5650-5719>

Slovene Studies in the South Slavic Region

This article presents Slovene studies programmes at universities in Croatia, Bosnia and Herzegovina, Serbia, and North Macedonia, looking at eight institutions altogether, and compares their status with the situation in the 1980s, as described by Ivan Cesar in the anniversary issue of *Jezik in slovstvo* (Cesar 1985). Working 40 years later, the authors – university lecturers, professors, and lectors – emphasize an important role of these academic programmes in advancing the study of the Slovenian language and culture within their respective national contexts. They highlight the significance of work done in fostering scholarly research and in strengthening intercultural, academic, and societal ties. The results of the past work that include degree studies, diploma degrees, doctoral dissertations, translations of Slovene literary works, joint academic conferences and cultural projects, proceedings, monographs, and other scholarly outputs, attests to the substantial achievements since the 1980s, and the enduring potential to continue with the collaboration in the future.

Keywords: South Slavic region, Slovene studies, university, Slovene

1 Uvod

Slovenistike v južnoslovanskem prostoru delujejo na univerzah Sloveniji bližnjih držav, katerih večinski, državni jeziki spadajo v južnoslovansko jezikovno skupino: v sosednji Hrvaški, Bosni in Hercegovini, Srbiji in Severni Makedoniji.¹ Obenem gre za države, ki so bile v preteklosti del več skupnih državnih tvorb² in imele skupno zgodovino vsaj od konca prve svetovne vojne, njihovi jeziki pa so si po nastanku in razvoju najbližji ali zelo blizu. Ivan Cesar³ je v jubilejni številki *Jezika in slovstva* (Cesar 1985) predstavil stanje slovenistike na jugoslovanskih univerzah v 80. letih

¹ V južnoslovanski prostor sodi tudi Bolgarija, kjer na Univerzi v Sofiji izvajajo več obveznoizbirnih oziroma izbirnih predmetov slovenistike, vendar je v tem prispevku ne bomo posebej obravnavali zaradi drugačnega, samostojnega nastanka in razvoja.

² Od sredine 19. stoletja do konca 1. svetovne vojne del Avstro-Ogrske, po njej in do druge svetovne vojne povezane najprej v Državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, kmalu nato Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ter v Kraljevino Jugoslavijo.

³ Hrvaški literarni zgodovinar, slovenist, profesor na Filozofski fakulteti v Zagrebu, urednik, prevajalec, politik (1936–1993).

prejšnjega stoletja, »tistih, katerih predstavniki so se udeležili zborovanja slovenistov, ki poučujejo na jugoslovanskih univerzah«,⁴ posebej zagrebske, kjer je delal (Cesar 1985: 249):

Slovenski jezik se nikjer ne predava drugače kot samo v obliki lektorata. Danes je predavanje slovenskega jezika kot posebne študijske skupine mogoče samo v Beogradu [...] slovenska književnost je prisotna na vseh jugoslovanskih univerzah kot ena jugoslovanskih književnosti [...] V Zagrebu, Beogradu in še na nekaterih drugih univerzitetnih katedrah je možen dodiplomski študij slovenske književnosti, podiplomskega študija iz slovenskega jezika pa ni nikjer [...] slovenščina je v vseh programih eden izmed diplomskih izpitov za pridobitev diplome profesorja jugoslovanskih jezikov in književnosti. Študentje lahko pišejo diplomu in seminarsko nalogo iz slovenske književnosti [...] V študiju, dolgem osem semestrov, predavajo učitelji slovensko književnost *tri* semestre[.]

pri čemer omeni Beograd, Sarajevo, Skopje in Zagreb (Cesar 1985: 250).

Razpravo o položaju slovenistik zaključí z oceno:

slovenistika danes osvaja jugoslovanska slavistična središča. Moč kvalitetne provokativne slovenske književnosti je pritegnila številne znanstvenike. Dokaz za to je dejstvo, da so danes učitelji slovenske književnosti na jugoslovanskih univerzah večinoma Neslovenci (razen dveh). Samo še lektorati so v rokah Slovencev ali tistih, ki so končali študij v Sloveniji. (Cesar 1985: 255.)

40 let kasneje, v času katerih je prišlo do obsežnih družbenih sprememb, je stanje precej drugačno, kot bo razvidno iz prispevkov posameznih slovenistik in tudi že prej objavljenih prispevkov (Arizankovska 1999, 2014, 2019; Đukanović 1999, 2019; Marković 1999; Nidorfer Šiškovič idr. 2019; Ocepek 2019, 2020). Slovenistike so se v sedaj samostojnih državah, nastalih iz republik nekdanje Jugoslavije, močno razvile, akademski

⁴ »Zborovanje sta organizirala Društvo slovenskih pisateljev in Univerza v Mariboru 5. in 6. aprila 1984 v Mariboru. Temu zborovanju so prisostvovali slovenisti z naslednjih univerz: Zagreb, Osijek, Zadar, Rijeka, Beograd, Sarajevo, Priština in Nikšić.« (Cesar 1985: 249.)

stiki in sodelovanje pa so se okrepili. Na osrednjih univerzah: v Zagrebu na Hrvaškem, Skopju v Severni Makedoniji in Beogradu v Srbiji izvajajo akreditirane slovenistične študijske smeri na dodiplomskem in podiplomskem študiju, na univerzah na Reki, v Zadru, Sarajevu, Banjaluki in Novem Sadu pa obvezne izbirne predmete slovenske književnosti, jezika in kulture ter lektorate za študente jezikovnih in drugih oddelkov, študente posameznih fakultet oziroma celotne univerze. Zanimanje za slovenščino je na vseh omenjenih slovenistikah veliko, kot kažejo izračuni povprečja števila študentov, ki so bili v zadnjih petih letih letno vpisani na študij, lektorat ali druge slovenistične predmete: Banjaluka 12 študentov, Beograd 451, Novi Sad 28, Reka 61, Sarajevo 82, Skopje 19, Zadar 22 in Zagreb 70 študentov (Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik 2021–2025). Na osmih univerzah v južnoslovanskem prostoru slovenistične vsebine trenutno predava 15 habilitiranih učiteljev ter pet učiteljev lektorjev, napotenih iz Slovenije, s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (UL FF). V slovenistične predmete je letno vpisanih več kot 700 študentov in študentk, najbolj obiskan predmet je Uvod v slovensko kulturo na Filološki fakulteti v Beogradu, ki ga vsako leto vpiše 300 študentov in študentk (podatki iz letnih poročil slovenistik 2024).

Slovenistike na univerzah v južnoslovanskem prostoru spadajo med najstarejše slovenistike po začetku delovanja (Zagreb 1874, Beograd 1906), in tudi med najmlajše (Banjaluka 2018, Reka 2019), ustanovitev zlasti zadnjih dveh je močno povezana s slovensko skupnostjo v obeh mestih (Nidorfer Šiškovič idr. 2019).

Vse od 60. let 20. stoletja za sodelovanje s slovenistikami in podporo pri njihovem razvoju skrbi Filozofska fakulteta, v sodelovanju z rektoratom Univerze v Ljubljani in državno oziroma republiško finančno podporo. Posebno komisijo za mednarodno sodelovanje, od 70. let naprej imenovano Komisija za pospeševanje slovenščine na neslovenskih univerzah, so vodili profesorji s slovenistike, najdlje dr. Jože Toporišič. S slovenistikami po svetu je intenzivno sodeloval in med drugim v začetku 90. let izvajal večmesečno strokovno usposabljanje za bodoče sloveniste, med drugim na univerzah v Beogradu, Osijeku in Skopju, ki sta se ga udeležili tudi danes redni profesorici v Beogradu, dr. Maja Đukanović, in Skopju, dr. Lidija Arizankovska. Od 90. let naprej se je organiziranost in strokovna podpora slovenistikam na univerzah po svetu še okrepila v okviru programa,

preimenovanega v Slovenščina na tujih univerzah (STU), ki slovenistike tudi močno povezuje. V organizaciji Centra za slovenščino kot drugi in tuji jezik (CSDTJ) je bilo v sodelovanju z več kot 50 slovenistikami od leta 2004 do 2019 izvedenih enajst celoletnih prevajalskih, literarnih, jezikovnih in filmskih projektov *Svetovni dnevi*, številna gradiva, ki so nastala v okviru projektov, pa se uporabljajo pri poučevanju in v obštudijskih projektih. Vsako leto se študentje in tudi učitelji s slovenistik udeležujejo dvotedenskega Seminarja slovenskega jezika, literature in kulture (SSJLK), ki ga od leta 1965 pripravljata CSDTJ in Oddelek za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Tako kot je raznolikih osem obravnavanih slovenistik, so tudi prispevki o njih specifični, z več uporabljenimi metodami analize in pristopov h gradivu, saj so poleg aktualnih razmer pri starejših slovenistikah podani pregledna zgodovina in rezultati, pri mlajših pa so se avtorji osredotočili na začetek delovanja.

2 Slovenistika na Univerzi v Zagrebu

Študij slovenskega jezika in književnosti v Zagrebu je del Študija južnoslovanskih jezikov in književnosti, ki ima bogato tradicijo raziskovanja in poučevanja južnoslovanske problematike na Univerzi v Zagrebu in je danes edini študij v Republiki Hrvaški, ki zajema celotno južnoslovansko področje z možnostjo študija vseh njegovih jezikov in književnosti. Tako študenti na Oddelku za južnoslovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete Univerze v Zagrebu poleg slovenščine študirajo tudi bolgarščino, makedonščino in srbščino z njihovimi književnostmi, ukvarjajo pa se tudi s primerjalnimi in medkulturnimi temami ter sodelujejo v številnih bilateralnih izmenjavah in znanstvenih ter strokovnih projektih.

Programska zasnova študija temelji na dvojezični ali trojezični ter večkulturni osnovi in je utemeljena na sorodnosti jezikovne, književne in kulturne izkušnje, v skladu s srednjeevropskimi in zahodnimi tradicijami. Izhajajoč iz jezikovne bližine ter številnih kulturnih in družbenih povezav, ima študij južnoslovanskih jezikov in književnosti kot svoje problemsko težišče sosednji kulturni prostor – najneposrednejši kontekst matične hrvaške kulture. V tem smislu zajema ključna vprašanja o odnosih sorodnih

jezikov, književnosti in kultur ter zagotavlja temelje za poglobljeno razumevanje lastne kulture, njenega medkulturnega konteksta in izmenjav. Tako zasnovana programska osnova študija deluje od njegove osamosvojitve v študijskem letu 1998/99, vendar tradicija raziskovanja problematike južnoslovanskih jezikov in književnosti sega še v čas ustanovitve modernega univerzitetnega študija in Modroslovne fakultete leta 1874 v okviru Katedre za slovansko filologijo, leto kasneje pa v sklopu Katedre za hrvaški ali srbski jezik in književnost.

Prva predavanja iz zgodovine slovenske književnosti so bila izvedena leta 1880, ko je dr. Fran Celestin, ki je v okviru predavanj iz drugih slovanskih jezikov občasno predaval tudi o slovenščini, študentom predstavil Franceta Prešerna. Zatem so bili med vidnimi profesorji slovenistike dr. Fran Ilešič, od leta 1919 prvi habilitirani profesor za slovenski jezik in književnost, ter zaslužni profesor dr. Fran Petrè, ki je večinoma izvajal pouk iz slovenske književnosti. Krajši čas sta slovensko književnost predavala dr. Jože Pogačnik in dr. Krešimir Nemec, več let pa sta delovala dr. Aleksandar Šljivaric in dr. Ivan Cesar. Značilni za njuno pedagoško in znanstveno delo so pregledi in izbrana poglavja iz zgodovine slovenske književnosti ter problemski seminarji o posameznih piscih, zlasti iz novejše in sodobne slovenske književnosti. V novem študiju slavistike, od leta 1996, je seminarje in predavanja iz slovenske književnosti prevzel dr. Zvonko Kovač, zgodovinar južnoslovanskih književnosti, ki se v svojih raziskavah posebej posveča problemom interpretacije književnosti in metodologiji južnoslovanske primerjalne in medkulturne literarne zgodovine. Od študijskega leta 2005/06 predavanja in seminarje o novejši in sodobni slovenski književnosti izvaja dr. Ivana Latković, pri čemer posebno pozornost namenja južnoslovanskemu in splošno primerjalnemu kontekstu. V poučevanje predmetov iz slovenske književnosti se je leta 2021 vključil tudi dr. Franko Burolo. Slovenščina se na Filozofski fakulteti predava neprekinjeno že več desetletij – sprva na ravni lektorata v okviru slavistike (lektorji so bili znani jezikoslovci, npr. Jože Toporišič), od leta 1974 pa je kot stalna lektorica za slovenski jezik delala Milojka Jakomin. Od študijskega leta 1999/2000 je jezikoslovne in jezikovne predmete prevzela dr. Anita Peti-Stantić, s poučkom na slovenski slovnici, primerjalnem južnoslovanskem jezikoslovju in sodobnem kognitivnem pristopu k jezikovnim strukturam. Od leta 2011 pri izvajanju jezikovnih in jezikoslovnih predmetov, tako slovenističnih kot primerjalnih, na Oddelku sodeluje dr. Jelena Tušek. Od leta 2000 so

v poučevanje slovenščine vključene tudi pogodbeno zaposlene lektorice, napotene v Zagreb iz Slovenije, s strani UL FF: Mateja Tirgušek, Andreja Ponikvar, Ivana Petric Lasnik, mag. Laura Fekonja Fonteyn, mag. Marjeta Klinar, in od začetka leta 2018 pa do danes Simona Gotal.

Številna sodelovanja, vzpostavljena na osebni in institucionalni ravni – tako s kolegi iz Ljubljane, Maribora, Nove Gorice in drugih krajev v Sloveniji kot tudi s predstavniki in pripadniki slovenske manjšine v Zagrebu ter z Veleposlaništvom Republike Slovenije na Hrvaškem – skupaj s prevodi knjig vseh relevantnih sodobnih slovenskih avtorjev v hrvaščino izpod peresa profesorjev z Oddelka, dodatno bogatijo medsebojno razumevanje ter vključevanje slovenske kulture v hrvaški javni prostor in obratno.

3 Slovenistika na Univerzi v Zadru

Na Filozofski fakulteti Univerze v Zadru ima lektorat slovenskega jezika dolgo tradicijo, saj deluje neprekinjeno od leta 1957. V tem času se je zvrstilo več lektorjev, uglednih jezikoslovcev in literarnih zgodovinarjev, ki so vsi pustili pečat tako s svojim študijskim kot kulturnim delovanjem in povezovanjem. Lektorsko pot je prvi utrl dr. Janez Rotar, ki je bil lektor od leta 1957, od leta 1961 do 1964 pa predavatelj slovenskega jezika in književnosti. Nasledil ga je dr. Štefan Barbarič, ki je slovenski jezik in književnost v Zadru predaval od leta 1965 do 1972. Po dveletnem premoru, med katerim je kot gostujoči profesor predaval dr. Fran Petre s Filozofske fakultete v Zagrebu, je slovensko književnost prevzel dr. Zoltan Jan, tedaj še kot asistent, in jo predaval od leta 1974 do 1976. V Zadru je pozornost namenjal literarnim in kulturnim slovensko-hrvaškim stikom – mdr. je o tem pisal članke za *Zadrsko revijo* (1975–76). V času, ko so slovensko književnost poučevali dr. Fran Petre, dr. Zoltan Jan in dr. Lojze Krakar (tj. od 1974 do 1978), je Anamarija Kobal - Bajlo predavala slovenski jezik. Dr. Lojze Krakar je slovenski jezik in književnost predaval od 1976. do 1982., ko se je upokojil, od leta 1982 do 1991 pa je v Zadru poučeval kot gostujoči profesor. V tem času je občasno odsotnost dr. Krakarja nadomeščal dr. Niko Jež, in sicer med letoma 1985 in 1989. Dr. Ante Murn je bil predavatelj slovenske književnosti in jezika od 1991 do 2005, ko se je upokojil. Od 2005 do 2008 je delal kot zunanji sodelavec. Od leta 2008 slovenski jezik predava dr. Klemen Lah, ki poleg predavanj pozornost

namenja slovenskemu kulturnemu utripu: vsako leto je organiziran slovenski filmski večer in predstavitev slovenske kinematografije, na seminarjih je pogosta gostja Darja Jusup, predsednica slovenskega kulturnega društva Lipa, ki predstavi delovanje Slovencev v severni Dalmaciji, občasno lektorat obiščejo tudi gostujoči profesorji iz Slovenije. Zanimanje za slovenščino kot izbirni predmet je stalno – predvsem med študenti kroatistike, slovenščino pa pogosto izberejo tudi študentje drugih smeri zaradi interesa delati v turizmu, prevajati ali študirati v Sloveniji.

4 Lektorat slovenskega jezika na Filozofski fakulteti na Reki

Lektorat slovenskega jezika na Filozofski fakulteti (FF) na Reki je tretja in tudi najmlajša slovenistika na Hrvaškem, saj je začela delovati v letu 2019. Idejo o ustanovitvi je podala dopisna novinarka Radia Slovenija Marjana Mirković: v pogovoru z dr. Smiljano Knez, tedanjo veleposlanico RS na Hrvaškem, o jezikovni problematiki in poučevanju slovenščine je izrazila tudi željo po ustanovitvi slovenskega lektorata na Reki. Uradni dogovor o ustanovitvi lektorata za slovenski jezik sta 23. marca 2018 na Univerzi na Reki podpisala dr. Igor Papič, rektor UL, in dr. Snježana Prijić Samaržija, rektorica Univerze na Reki. 24. oktobra je sledilo uradno odprtje lektorata z okroglo mizo o temi *Jezik – manjšina – kultura*, na kateri so sodelovali: dr. Mojca Nidorfer (UL FF CSDTJ), dr. Tihana Kraš (FF Univerze na Reki), dr. Željka Macan (FF Univerze na Reki), Maša Plešković (FF Univerze na Reki), Nataša Prah (Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije), dr. Barbara Riman (Inštitut za narodnostna vprašanja). Udeleženske in udeleženci so razpravljali o pomenu ohranjanja slovenskega jezika na Hrvaškem, pri čemer so izpostavili različne pristope in strategije za revitalizacijo manjšinskih jezikov. Na koncu so v Slovenskem domu Kulturno-prosvetnega društva Bazovica svečano odprli tematsko razstavo z naslovom *Cankar, ne jezi se*. Razstava je predstavila družabne igre in tiskovine, ki so jih zasnovali in izdelali študentje Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani v sodelovanju z ZRC SAZU.

Vse od vzpostavitve slovenistike na reški univerzi predmete poučuje dr. Klemen Lah, ki je napoten na delo z Univerze v Ljubljani. Reški lektorat je pomembna medkulturna točka, ki omogoča poglobljanje znanja slovenskega jezika in kulture in hkrati krepi slovensko-hrvaške akademske in

družbene vezi. Študentje imajo danes na Oddelku za kroatistiko na voljo štiri predmete za učenje slovenskega jezika (*Slovenski jezik 1, 2, 3 in 4*), splošni predmet *Uvod v slovensko kulturo in civilizacijo*, na oddelku za prevajalstvo pa *Slovenski jezik za prevajalce 1, 2, 3 in 4*. Vpis je razveseljajoč, več kot 70 študentov letno, saj kljub vse manjšemu številu študentov slovenščina ostaja še naprej privlačna.

5 Sarajevo – tretjič

Zgodovina slovenistike na Univerzi v Sarajevu-Filozofski fakulteti sega v leto 1955, ko je na Katedri za srbohrvaški jezik in jugoslovanske književnosti začel delovati lektorat za slovenski jezik. Lektorat je deloval le štiri leta, tj. do leta 1959, slovenščino pa je kot domači lektor poučeval Stanko Janež, slovenski literarni zgodovinar in prevajalec, ki je na fakulteti opravljal tudi delo bibliotekarja.

V akademskem letu 1973/1974 je bil lektorat za slovenski jezik ponovno vzpostavljen, in sicer na tedanjem Oddelku za južnoslovanske jezike in književnosti. Slovenistika, v okviru katere so 18 let izmenično poučevali dr. Jasna Honzak Jahić (večkrat), mag. Velemir Gjurić in Ljubica Črnivec, je delovala vse do leta 1992, ko je bilo delovanje zaradi vojne na področju bivše Jugoslavije prekinjeno. V tem obdobju je letno bilo od 10 do 25 študentov, ki so se udeleževali tudi SSJLK na FF UL. Učitelji, ki so v Sarajevo prihajali z Oddelka za slovanske jezike in književnosti FF UL, so prvenstveno poučevali slovenski jezik in izvajali lektorske vaje, domači habilitirani profesor na oddelku dr. Juraj Martinović pa je v tem obdobju v okviru jugoslovanskih književnosti poučeval slovensko književnost kot samostojni predmet.

Po večletnih prizadevanjih CSDTJ FF UL, profesorjev in vodstev fakultet na obeh straneh ter tudi z diplomatsko podporo je lektorat slovenskega jezika zaživel tretjič, in sicer 29. septembra 2015 na Oddelku za slovanske

jezike in književnosti.⁵ Učitelj, ki ga v Sarajevo napotuje Republika Slovenija, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, je od začetka, od leta 2015, dr. Pavel Ocepek, ki poučuje slovenski jezik v okviru štirih predmetov, in sicer v zimskem in letnem semestru kot obvezni izbirni predmet v 1. letniku enopredmetnega in dvopredmetnega magistrskega študija na oddelku (*Slovenski jezik I in II*), kot izbirni predmet v 1. ali 2. letniku magistrskega študija katerekoli smeri na Univerzi v Sarajevu-Filozofski fakulteti (*Slovenski jezik I in II*) in kot fakultativni predmet za vse zainteresirane študente vseh dodiplomskih ali podiplomskih programov članic Univerze v Sarajevu (*Slovenski jezik I, II, III in IV*). Slednji se lahko slovenščine učijo štiri semestre. Število študentov, ki se tudi redno udeležujejo SSJLK in prihajajo na študijske izmenjave (Erasmus, Ceepus), je od odprtja dalje večje od 50, v povprečju se vsako leto slovenščine uči 82 študentov.

Med vsemi prevladujejo študentje fakultativnega predmeta. Anketa (Ocepek 2020: 76–80), narejena ob koncu leta 2019, je pokazala, da se slovenščine fakultativno učijo predvsem študentje, ki prihajajo z naravoslovnih smeri (npr. medicina, farmacija, elektrotehnika, strojništvo ipd.) in se jezika želijo učiti dve leti, torej toliko, kolikor jim je omogočeno. Še posebej pa izstopa ugotovitev, da se slovenščine učijo visoko motivirani študenti s točno določenim ciljem: (a) nadaljevanje izobraževanja v Sloveniji in (b) selitev v Slovenijo.

Prej omenjeni predmeti so namenjeni predavanjem slovenskega jezika in lektorskim vajam, torej poglobljenemu učenju jezika, posledično vsebine, namenjene slovenski književnosti in kulturi, v programu izostanejo, študentje pa so kljub zanimanju načeloma prikrajšani zanje. Na sarajevski slovenistiki skuša to vrzel s projektnim delom zapolniti učitelj. V desetih letih je bilo študentom, akademskemu okolju in širši zainteresirani javnosti na voljo več kot 30 dogodkov, med katerimi izstopajo: (a) gostujoča predavanja v ciklu, poimenovanim *Jezikoslovna in literarna potepanja* (7 predavanj), (b) *Dnevi novega slovenskega filma*, ki so že deveto leto zapored v tesnem sodelovanju s Slovenskim filmskim centrom realizirani

⁵ Oddelek za slovanske jezike in književnosti deluje od leta 1971, razvil se je iz Katedre za ruski jezik in književnost, ki je bila ustanovljena leta 1961. Vse do danes je študij ruskega jezika in književnosti osrednji. Po letu 2008 se je oddelek znatno okrepil, in sicer s tremi lektorati: lektoratom za češki jezik (od leta 2008), slovenski jezik (od leta 2015) in poljski jezik (od leta 2021).

v osrednjem art kinu Meeting point Sarajevo, in (c) štiriletni mednarodni pilotni projekt *Kaj pa književnost in kultura?*, ki je potekal od leta 2015 do leta 2019 in je preverjal, ali je v določenem časovnem okvirju mogoče študentom slovenistike in širšemu okolju predstaviti slovensko sodobno književnost in kulturo, pri čemer je bila še posebej izpostavljena literatura, ki jo v Sloveniji pišejo ženske. Predstavitev slovenske literature je vključevala individualne in skupinske literarne večere s slovenskimi pesnicami, izid pesniške zbirke *Grad oslikan balonima i kišom* (2019) in obsežno objavo *Sodobna slovenska literatura* v osrednji bosanski reviji za književnost in kulturo *Život*. Predstavitev slovenske kulture pa je vključevala gostujoča kulturološka in jezikoslovna predavanja, okroglo mizo *Tudi drugi se učijo mojega jezika* in razstavo *Sledi, ki ostajajo*. Nadgradnjo projekta sta predstavljali dve strokovni ekskurziji študentov v Slovenijo.

Ugotovimo lahko, da so se večletna prizadevanja, da se na Univerzi v Sarajevu-Filozofski fakulteti tretjič oz. ponovno odpre slovenistika, pokazala kot utemeljena. Razloge je treba iskati v zgodovinski navezanosti med državama, v aktivnem ter recipročnem akademskem sodelovanju, v ekonomsko gospodarski navezanosti in nenazadnje v geopolitičnem položaju obeh držav v mednarodni skupnosti. Hkrati pa se je na primeru *Sarajevo tretjič* pokazalo,

da pomen lektorata kateregakoli jezika v nekem akademskem prostoru presega ozko, enoznačno poučevanje jezika, promocijo književnosti ter kulture in da se pomen lektorata razširja v polje multiplikativnih učinkov, ki se dolgoročno odražajo v vseh strukturah družbenega delovanja (Ocepek 2020: 82).

6 Močna slovenska skupnost – trden temelj za ohranjanje zanimanja za slovenščino na Univerzi v Banjaluki

Na Filološki fakulteti Univerze v Banjaluki je slovenščina del programa od leta 2018. Je obvezni izbirni predmet za študente srbsčine v 2. letniku in za študente ruščine v 4. letniku. Fakultativno vaje lahko obiskujejo vsi študenti dodiplomskih in podiplomskih programov članic Univerze v Banjaluki. Obvestilo o možnosti učenja slovenščine so prejeli tudi vsi profesorji. Skupne ure okoli 20 študentov in profesorjev različnih študijskih programov dajejo vajam še posebno vrednost.

Na prisotnost slovenščine v Banjaluki vpliva močna slovenska skupnost. Banjaluški Slovenci so se leta 1997 združili in ustanovili Zvezo Slovencev, ki se danes imenuje Društvo Slovencev Republike Srbske Triglav (Kern in Vižintin 2025). Društvo je vedno spodbujalo poučevanje slovenskega jezika in kulture. Dopolnilni pouk slovenščine so obiskovali tudi srednješolci in študentje, ki niso imeli slovenskega porekla. Zelo pozitiven odnos do slovenščine in željo, da bi v Banjaluki odprli lektorat, je izrazila dr. Biljana Babić, predavateljica srbskega jezika in književnosti na Filološki fakulteti Univerze v Banjaluki in dekanja fakultete. »Slovenistika je po večletnih prizadevanjih CSDTJ FF UL, profesorjev in vodstev fakultet na obeh straneh, pa tudi z diplomatsko podporo, začela delovati v letu 2018«, je zapisal dr. Pavel Ocepek, prvi lektor (Ocepek 2019: 41).

Sodelovanje je spodbujala tudi dr. Janja Vollmaier Lubej, ki je delo lektorata prevzela s študijskim letom 2019/2020, nadaljeval ga je lektor Primož Lubej, leta 2024 pa je delo na lektoratu prevzela mag. Barbara Hanuš. Organizirane so skupne prireditve, gostovanja avtorjev in ogledi filmov. Društvo je s prijavo na Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu pripomoglo, da so na Filološki fakulteti marca 2025 odprli opremljeno Slovensko učilnico.

Pomembno je tudi sodelovanje med strokovnjaki iz Banjaluke in Slovenije. Aprila 2017 je dr. Pavel Ocepek predaval na temo *Pregled slovenske dramatike*, dr. Nataša Pirih Svetina je februarja 2018 gostovala na Filološki fakulteti s predavanjem *Kako blizu in hkrati daleč sta si slovenščina in srbsščina? Pogoste napake govorcev srbsščine pri uporabi slovenščine*. Mag. Barbara Hanuš je leta 2021 na Pedagoški fakulteti v Banjaluki študentkam predšolske vzgoje predstavila slovenske slikanice in njihovo vlogo v pedagoškem procesu. Dr. Biljana Babić je bila članica programskega in organizacijskega odbora v projektu Potomci slovenskih izseljencev ter ohranjanje slovenskega jezika v Bosni in Hercegovini, ki ga je vodil Institut za migracije ZRC SAZU. Izvedli so dve mednarodni znanstveni konferenci, na katerih sta s prispevki sodelovali dr. Janja Vollmaier Lubej in mag. Barbara Hanuš.

Spodbujanje sodelovanja na akademskem nivoju je eno izmed področij, ki ga velja še naprej razvijati, enako tvorno je sodelovanje z Veleposlaništvom Republike Slovenije v Bosni in Hercegovini, saj je krepitev kulturnih in jezikovnih vezi med Slovenijo in Bosno in Hercegovino skupen cilj.

7 Slovenistika na Univerzi v Beogradu

Ob koncu 19. stoletja so bili vzpostavljeni in se krepili slovensko-srbski kulturni stiki predvsem na področju glasbe, gledališča in književnosti.⁶ Z njimi se je posredno razvijalo tudi zanimanje za slovenski jezik. Na samem začetku 20. stoletja, še pred ustanovitvijo skupne države, so se pričeli prvi tečaji slovenske književnosti in slovenskega jezika na tedanji Veliki šoli v Beogradu, ki jih je leta 1906/1907 organiziral prof. Pavle Popović. Zahvaljujoč njegovim prizadevanjem so bila iz slovenščine v srbsčino prevedena tudi prva literarna dela.

Po drugi svetovni vojni so bili leta 1947 na Univerzi v Beogradu univerzitetni učni načrti prenovljeni in slovenščina je dobila svoj status na tedanji Filozofski fakulteti v okviru Skupine za južnoslovanske jezike in književnosti, tako da je bil za študente, ki so se opredelili za diplomsko nalogo iz jugoslovanske književnosti, pouk slovenskega jezika načrtovan v tretjem letniku študija. Kot lektorji so v teh letih v Beogradu predavali dr. Rudolf Kolarič, dr. Janko Jurančič in dr. Miha Mate. Pouk slovenščine se je stabiliziral po letu 1976, ko se je na Filološki fakulteti v Beogradu kot lektorica zaposlila slovenistka Katjuša Zakrajšek in poučevala vse do leta 1997. V sedemdesetih in osemdesetih letih je imela slovenščina status izbirnega predmeta na Oddelku za srbsko književnost in jugoslovanske književnosti ter na Oddelku za srbski jezik in južnoslovanske jezike. Slovensko književnost je predavala dr. Marija Mitrović.

Od leta 1990 naprej je slovenščina na univerzi v Beogradu kljub političnim težavam med dvema državama obdržala svoj status – študentje srbskega jezika in književnosti lahko izbirajo med slovenščino, makedonščino ter bolgarščino in se izbrani jezik učijo dva semestra. Na prehodu v 21. stoletje se je zanimanje za učenje slovenščine pri študentih dodatno okrepilo, študentje z različnih smeri se namreč vedno pogosteje odločajo za fakultativno obiskovanje pouka slovenskega jezika. Z uvajanjem bolonjske reforme se je v študijskem letu 2006/2007 slovenščina začela poučevati tudi v okviru štiriletnega vzporednega dodiplomskega študija na Oddelku za splošno jezikoslovje, in sicer na novi akreditirani smeri *Jezik, književnost*,

⁶ Zgodovina in status slovenistike v Srbiji sta podrobneje predstavljena v vrsti prispevkov (Đukanović 1999, 2014, 2015, 2019).

kultura. Na Oddelku za srbski jezik in južnoslovanske jezike pa se slovenščina še vedno poučuje samo kot izbirni enoletni teoretični predmet.

Od leta 2008, ko je vzporedni študij slovenščine zaživel, so bile s CSDTJ FF UL na Filološko fakulteto v Beogradu napotene lektorice Rut Zlobec, Zvonka Kajba, Andreja Ponikvar, mag. Laura Fekonja Fonteyn, Melita Vešner in lektorja Nejc Robida ter Boštjan Božič. V okviru slovenistike sta poleg redne profesorice dr. Maje Đukanović zaposleni tudi dr. Tanja Tomazin in mag. Jelena Budimirović Milićević, kot gostujoči profesor pa predava dr. Željko Marković z Univerze v Novem Sadu. Kot gostujoča profesorja sta nekaj let predavala slovensko književnost tudi dr. Alojzija Zupan Sosič in dr. Mladen Pavičić s FF UL.

V okviru dodiplomskega študija se torej izvajajo predavanja iz slovenskega jezika (glasoslovje, oblikoslovje, skladnja, zgodovina slovenskega jezika, dialektologija) ter praktična predmeta *Praktikum iz slovenistike* in *Prevajanje za sloveniste*, ki dopolnjujeta lektorske vaje. Poleg tega se izvajajo tudi predavanja iz *Uvoda v slovensko kulturo* ter *Slovenskega jezika za študente srbistike*. Na podiplomskem (magistrskem) študiju se študentje lahko odločijo za predmet *Slovensko-srbske medkulturne študije*, na doktorskem študiju pa lahko izberejo predmet *Srbsko-slovenska primerjalna slovnica*. Predavanja in vaje so na Lektoratu za slovenistiko zelo popularni in dobro obiskani, niso pa med seboj pogojeni, tako da nekateri študentje pridobijo samo teoretična znanja o slovenščini in slovenski kulturi.

Študentje na beograjski slovenistiki imajo veliko možnosti za poglobljeno seznanjanje s slovenščino in slovensko kulturo tudi v okviru obštudijskih dejavnosti in projektov. Številne kulturne prireditve, organizirane večinoma v sodelovanju s CSDTJ, z Društvom Slovencev Sava v Beogradu in Nacionalnim svetom slovenske manjšine v Srbiji, popestrijo pouk ter pritegnejo študente, ki na ta način tudi promovirajo slovenski jezik in kulturo v Srbiji.

Poleg razvoja samega študija je od 90. let naprej v Srbiji izšlo tudi več publikacij in prispevkov o srbsko-slovenskih kontrastivnih jezikovnih vprašanjih, teoriji in praksi prevajanja ter pregledni članki o statusu slovenščine v Srbiji in srbščine v Sloveniji. Prispevki s področja slovenskega jezika in kulture od leta 2016 izhajajo tudi v *Sloveniki*, časopisu za kulturo, znanost

in izobraževanje, ki ga izdajata Nacionalni svet slovenske narodne manjšine v Srbiji in Filološka fakulteta Univerze v Beogradu, v uredništvu pa so strokovnjaki iz Slovenije in Srbije.

8 Slovenistika na Univerzi v Novem Sadu

Razvoj slovenistike na Univerzi v Novem Sadu lahko razdelimo na dve glavni časovni obdobji. Prvo sega od konca petdesetih let prejšnjega stoletja, ko se je na Filozofski fakulteti Univerze v Novem Sadu (FF UNS) začel pouk slovenščine in književnosti, do razpada skupne jugoslovanske države v začetku devetdesetih let. Drugo obdobje traja od začetka devetdesetih let do danes.

Slovenski jezik in književnost, sprva en sam študijski predmet zajemajoč tako jezik kot književnost, je bil v prvem obdobju obvezen za študente srbokroatistike, razdeljene v dve študijski skupini, od katerih je ena pretežno jezikoslovno, druga pa literarnozgodovinsko naravnana (Marković 1999: 95). Kasneje je bilo poučevanje slovenistike v dveh skupinah bistveno bolj specializirano. Študentje jezikoslovne usmeritve so imeli slovenski jezik kot poseben dvosemestrski predmet, nekaj slovenske književnosti, če sploh, pa so poslušali v okviru predmeta *Zgodovina jugoslovanskih književnosti*. Literarnozgodovinska skupina je v svojem študijskem programu imela le slovensko književnost (v dveh semestrih), ne pa tudi jezikovnega pouka.

V drugem obdobju, od leta 1993, imata slovenski jezik in slovenska književnost na dveh srbokroatističnih, oziroma po novem, srbističnih študijskih programih FF UNS status izbirnih predmetov. Število študentov, ki ju obiskujejo, je v veliki meri odvisno od tega, s katerimi drugimi predmeti in s koliko njih sta uvrščena v posamezne skupine izbirnih predmetov. Tako je študijski program za študente jezikoslovne usmeritve nekaj časa predvideval obvezen pouk dveh tujih slovanskih jezikov. Prvi je bil ruščina, kot drugi slovanski jezik pa so si študentje lahko izbrali slovenščino, makedonščino, slovaščino ali poljščino. Kasneje ruščina ni bila več obvezna, temveč je bila z drugimi tujimi slovanskimi jeziki vključena v isto skupino izbirnih predmetov. Po zadnjih dveh študijskih programih za študente jezikoslovne usmeritve (od leta 2015) je slovenščina uvrščena v skupino treh izbirnih predmetov v petem in šestem semestru, skupaj z makedonščino in ruščino.

Največja pozitivna sprememba glede položaja slovenistike na FF UNS je nastopila s študijskim programom iz leta 2007, po katerem sta bila za študente literarnozgodovinske usmeritve, kot izbirna predmeta v četrtem letniku, predvidena tudi dva tečaja slovenščine (*Slovenski jezik 1* in *Slovenski jezik 2*). Ker je bila za te študente slovenščina v skupini izbirnih predmetov le z makedonščino, za katero je bilo bistveno manjše zanimanje, je to pomenilo strmo naraščanje skupnega števila študentov, ki so zdaj obiskovali pouk slovenščine (tako da jih je bilo skupaj s študenti jezikoslovne usmeritve včasih več kot 50). Vendar pa se je po najnovejšem študijskem programu (uradno sprejetem l. 2021, dejansko veljavnem od l. 2022), slovenščina za študente literarnozgodovinske smeri znašla v skupinah z veliko večjim številom izbirnih predmetov (*Slovenski jezik 1* v skupini osmih in *Slovenski jezik 2* v skupini devetih predmetov). Poleg tega se vsi drugi predmeti v teh skupinah, razen makedonščine, nanašajo na različna področja literarnih preučevanj, ki so študentom književnosti vsekakor zanimivejša, kot je to jezikovni pouk. Torej bomo po vsej verjetnosti v prihodnjem obdobju imeli močan upad skupnega števila študentov na tečajih slovenščine, kar je bilo jasno opazno že v študijskem letu 2024/25, ko je prva generacija študentov vpisanih po zadnjem študijskem programu dosegla tretji letnik študija, v katerem se izvaja pouk slovenščine.

Kar zadeva položaj slovenske književnosti kot izbirnega predmeta, se ta sčasoma ni bistveno spreminjal. Slovenska književnost je bila vedno v isti skupini izbirnih predmetov le z makedonsko književnostjo, najprej v obliki dvosemestrskega predmeta, nato pa kot dva enosemestrska predmeta (*Slovenska književnost 1* in *Slovenska književnost 2*).

Druga novost v zadnjem študijskem programu je preimenovanje predmetov: predmet *Slovenska književnost 1* je preimenovan v *Moderna slovenska poezija*, *Slovenska književnost 2* pa v *Moderna slovenska proza*, pri čemer se pridevnik *moderna* v imenih predmetov, po besedah Miloša Jocića, ki zdaj poučuje slovensko književnost na FF UNS, nanaša na dokaj širok časovni okvir od obdobja romantike do sodobne slovenske književnosti. Čeprav iz njegovega naziva to ni razvidno, drugi predmet poleg proze zajema tudi slovensko dramatiko (O predavateljih slovenistike na Univerzi v Novem Sadu gl. podrobneje: Marković 1999: 96; Marković 2019: 134.)

9 Slovenistika na Filološki fakulteti Blaže Koneski Univerze Sv. Cirila in Metoda v Skopju

Oktobra 2024 smo na Filološki fakulteti Blaže Koneski v Skopju praznovali 65 let študija slovenščine, obletnico zaznamovali z dnevi, posvečenimi slovenistiki, in okroglo mizo z naslovom *Slovenski in makedonski jezik, književnost ter kultura med Skopjem in Ljubljano* ob prisotnosti velikega števila gostov, profesorjev in raziskovalcev z Univerze Sv. Cirila in Metoda v Skopju in Univerze v Ljubljani. Obletnica je sledila praznovanju 50. obletnice študija slovenščine na Filološki fakulteti leta 2010, ko smo izvedli okroglo mizo z naslovom *Slovenistika in makedonistika – izkušnje, perspektive in ideje*. Dogodek smo pred petnajstimi leti obeležili s slavnostnim programom in izidom zbornika znanstvenih prispevkov s Tretje makedonsko-slovenske znanstvene konference leta 2007 na Ohridu, z naslovom *Makedonsko-slovenske jezikoslovne, književne in kulturne zveze* (Arizankovska 2009).

Vsi dogodki le potrjujejo nerazdružljive vezi med Makedonijo in Slovenijo, zlasti na področju izobraževanja, znanosti in kulture. Slovenistika je na Filološki fakulteti Blaže Koneski prisotna že skoraj 80 let, vse od leta 1946, ko je poučeval prvi profesor slovenske književnosti, literarni zgodovinar, antolog, prevajalec in tudi prvim prodekan takrat Filozofske fakultete, dr. Fran Petre, v 66 letih pa se je razvila do študija slovenščine. Prvič je bil vzpostavljen v študijskem letu 1959/60 z višjo predavateljico mag. Bistrico Mirkulovsko, zadnjih 35 let, tj. od leta 1990 naprej, pa ga izvaja redna profesorica dr. Lidija Arizankovska.

Poučevanje slovenščine v okviru študijskih programov Oddelka za makedonščino in južnoslovanske jezike se je začelo najprej v obliki lektorata (do leta 1976), nato kot obvezni predmet v skupini južnoslovanskih jezikov, od leta 1991 pa kot tuji jezik z možnostjo dvo- in štirisemestrskega študija. Status se je bistveno spremenil s študijskim letom 2003/2004, saj je bila slovenščina ponujena kot izbirni predmet v dvopredmetnem šestsemestrskem študiju, s študijskim letom 2007/2008 pa je dobila status samostojnega štiriletnega študija, z diplomom s področja slovenistike (gl. Arizankovska 1999: 111–112; Arizankovska 2019: 125–127). Kontinuiteta pri ohranjanju in nadgradnji študija je bila zagotovljena tudi po akreditaciji programa v bolonjskem sistemu študija. Zadnja akreditacija je bila izvedena v študijskem letu 2022/2023, študij slovenščine in književnosti pa je sedaj del

Oddelka za slavistiko. Poleg ločenega osemsemestrskega študija slovenščina in književnost – smer prevajanje, je slovenščina dobila tudi možnost izvedbe kot vzporednega študija, tj. na isti ravni z drugim slovanskim jezikom, hkrati pa ohranila status študija kot prvega in drugega diplomskega predmeta ter izbirnega predmeta, z možnostjo šestsemestrskega študija kot tujega jezika⁷ z znatnim številom ur predavanj in vaj. V okviru študijskih programov imajo študenti slovenistike, odvisno od stopnje študija, poleg študija knjižnega jezika tudi možnost preučevanja njegove zgodovine in dialektologije, usvajanja veščin prevajanja in tolmačenja, preučevanja jezika v primerjavi z makedonščino, seznanjanja s slovensko književnostjo, civilizacijo in kulturo ter znanstvenega raziskovanja na podiplomskem in doktorskem študiju.

Slovenski jezik je kot priložnost za znanstveni in strokovni študij prisoten s posameznimi predmeti tudi v drugih študijskih programih druge in tretje študijske stopnje,⁸ tako v študiju makedonistike kot v študiju jezikoslovja – slavistike, na drugi stopnji pa tudi v študiju konferenčnega tolmačenja. Rezultat znanstvenih raziskav, posvečenih slovenistiki, so magistrske naloge in doktorske disertacije. Zadnja doktorska disertacija je bila zagovarana leta 2022, zadnji dve magistrski nalogi pa v letih 2024 in 2025.

Večdesetletno meduniverzitetno sodelovanje je omogočilo tudi izvedbo bilateralnih znanstvenih projektov, mednarodnih znanstvenih in strokovnih projektov ter projektov na področju kulture, katerih rezultat so znanstvene monografije, literarna in prevedena dela, gostovanja in promocije, med bilateralnimi znanstvenimi projekti izpostavljamo dva: *Makedonsko-slovenski jezikovni in literarni stiki*, 1999–2001 (vodji: dr. Nada Petkovska in dr. Vladimir Osolnik) in *Družbeno-kulturne vloge slovenščine v Makedoniji in makedonščine v Sloveniji*, 2013 (vodji dr. Lidija Arizankovska in dr. Janja Žitnik Serafin) (Arizankovska 2014: 321–325).

Omenimo naj še tri makedonsko-slovenske znanstvene konference, prva je potekala leta 1997 na Ohridu, druga leta 2000 v Ljubljani in tretja leta 2007 ponovno na Ohridu. Rezultat znanstvenega dela in odličnega sodelovanja so številni znanstveni članki in monografije, tako na makedonski

⁷ Povezava: <https://flf.ukim.mk/katedri-stud-grupi/slavistika/>

⁸ Povezava: <https://flf.ukim.mk/vtor-tret-ciklus/>

kot slovenski strani, ki obravnavajo slovenski in makedonski jezik kot del slovanskega jezikovnega sveta, objavljeni so tudi univerzitetni učbeniki, izdaje Univerze Sv. Cirila in Metoda v Skopju.⁹

Filološka fakulteta Blaže Koneski v Skopju se je v zadnjem času uveljavila kot organizatorica številnih kulturnih dogodkov, na katerih imajo študenti slovenistike priložnost pokazati svoje znanje slovenščine: od slovenskih večerov, literarnih srečanj in branj do prevajalskih delavnic. Iz zadnjih let izpostavljamo dve delavnici, *Ena prevajalska izkušnja* (2021), Študentska prevajalska delavnica »Koneski v 14 jezikih«¹⁰ in *Najdi besedo*, študentski prevodi poezije Aca Shopova (2024) v 15 jezikih.¹¹

Študentske izmenjave, ki jih podpira država, mednarodni projekti ter seminarji in poletne šole prav tako predstavljajo pomemben segment pri afirmaciji slovenščine, priložnost za izmenjavo izkušenj ter razvoj novih konceptov preučevanja obeh jezikov in kultur, pripomorejo k ohranjanju odnosov med državama in so obenem osnova za nadaljnje uspešno sodelovanje na vseh ravneh.

10 Zaključek

Zgodovina in intenzivnost delovanja slovenistik na univerzah v južnoslovanskem prostoru sta izjemni tako po strokovnih in akademskih kriterijih, o čemer vse pričajo dosežki, kot tudi po intenzivnih mednarodnih izmenjavah s slovenskim univerzitetnim prostorom in strokovnih srečanjih, med katerimi kot najstarejša izstopata Seminar slovenskega jezika, literature in kulture ter Simpozij Obdobja. Od razprave I. Cesarja o položaju slovenistike v letu 1985 so do današnjega časa številne družbene spremembe, kakovostno strokovno delo in prizadevanja tako učiteljev – precej jih je slovenistiko poučevalo in se zanj zavzemalo na več južnoslovanskih univerzah, kot tudi podpora pristojnih institucij omogočile slovenščini in s tem tudi slovenistikam v južnoslovanskem prostoru pridobiti ugleden status, akreditacijo študijskih smeri ter številne možnosti za raziskovalno delo in povezovanje.

⁹ Povezava: <https://mk.cobiss.net>

¹⁰ Povezava: <https://flf.ukim.mk/wp-content/uploads/2021/12/Еден-преведувачки-опит-студентска-преведувачка-работилница-Конески-на-14-јазичи.pdf>

¹¹ Povezava: https://flf.ukim.mk/wp-content/uploads/Pronajdi-zbor-v-6_so-korica.pdf

Vir

Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik. (2021–2025). Arhiv: Letna poročila. <https://centerslo.si/o-nas/letna-porocila/>

Literatura

Arizankovska, L. (1999). Slovenščina na univerzi v Skopju. V M. Bešter in E. Kržišnik (ur.), *Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik* (str. 111–112). Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete.

Arizankovska, L. (2019). Slovenistika na Univerzi Sv. Ciril in Metod v Skopju. V M. Nidorfer Šiškovič idr. (ur.), *Slovenščina in slovenistike na univerzah po svetu* (str. 125–127). Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Cesar, I. (1985). Slovenistika na drugih jugoslovanskih univerzah. *Jezik in slovstvo*, 30(7–8), 249–255.

Đukanović, M. (1999). Slovenščina na Univerzi v Beogradu. V M. Bešter in E. Kržišnik (ur.), *Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik* (str. 35–38). Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete.

Đukanović, M. (2014). Slovenščina v Srbiji: preteklost, sedanjost in prihodnost. V H. Tivadar (ur.), *Prihodnost slovenščine in slovenistik po svetu* (50. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, str. 177–184). Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Đukanović, M. (2015). *Poglavlja iz slovenačke kulture*. Filološki fakultet.

Đukanović, M. (2019). Stoletje slovensko-srbskih jezikoslovnih stikov. V M. Smolej (ur.), *1919 v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi* (55. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, str. 135–141). Znanstvena založba Filozofske fakultete. <https://doi.org/10.4312/SSJLK.55>

Kern, B. in Vižintin, M. A. (2025). Učenje slovenskega jezika in ohranjanje slovenske kulture v Bosni in Hercegovini. *Dve domovini / Two Homelands*, 62, 269–293. <https://doi.org/10.3986/2025.2.14>

Marković, Ž. (1999). Slovenščina na Univerzi v Novem Sadu. V M. Bešter in E. Kržišnik (ur.), *Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik* (str. 95–96). Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete v Ljubljani.

Marković, Ž. (2019). Slovenistika na Univerzi v Novem Sadu. V M. Nidorfer Šiškovič, S. Kranjc in M. Lutar (ur.), *Slovenščina in slovenistike na univerzah*

po svetu (str. 134–135). Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Nidorfer Šiškovič, M., Kranjc, S. in Lutar, M. (ur.). (2019). *Slovenščina in slovenistike na univerzah po svetu*. Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. <https://centerslo.si/wp-content/uploads/2019/12/Zbornik-Slovenscina-in-slovenistike-Svetovni-dnevi-2019.pdf>

Ocepek, P. (2019). Slovenistika na Univerzi v Banjaluki. V M. Nidorfer Šiškovič idr. (ur.), *Slovenščina in slovenistike na univerzah po svetu* (str. 41). Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Ocepek, P. (2020). »Ne, ne zapirajmo, odprimo!« Lektorat slovenskega jezika na Oddelku za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete Univerze v Sarajevu. V A. Ljevo-Ovčina, S. Kešo in A. Ibrišimović-Šabić (ur.), *U zrcalima sjećanja...: zbornik radova u spomen na profesora Ilijasa Tanovića* (str. 72–84). Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu. https://ebooks.ff.unsa.ba/index.php/ebooks_ffunsa/catalog/view/51/50/204

Аризанковска, Л. (2014). Општествено-културната улога на словенечкиот јазик во Македонија и на македонскиот јазик во Словенија. *Годишен зборник*, 39–40, 321–325.

[Arizankovska, L. (2014). Opšttestveno-kulturnata uloga na slovenečkiot jazik vo Makedonija i na makedonskiot jazik vo Slovenija, *Godišen zbornik*, 39–40, 321–325.]

Аризанковска, Л. (ur.). (2009). *Трета македонско-словенечка научна конференција. Македонско-словенечки јазични, книжевни и културни врски – Makedonsko-slovenske jezikoslovne, književne in kulturne zveze*. Универзитет »Св. Кирил и Методиј«, Филолошки факултет »Блаже Конески«.

[Arizankovska, L. (ur.). (2009). *Treta makedonsko-slovenečka naučna konferencija. Makedonsko-slovenečki jazični, književni i kulturni vrski – Makedonsko-slovenske jezikoslovne, književne in kulturne zveze*. Univerzitet »Sv. Kiril i Metodij«, Filološki fakultet »Blaže Koneski«.]